

K PRÍPRAVE ZÁLOH

Príprava záloh je v ČSLA považovaná za dôležitú a neoddeliteľnú súčasť bojovej a mobilizačnej pohotovosti vojsk, posilňovanie ich účinnosti a akcieschopnosti. Preto zaväzuje veliteľov, náčelníkov a politických pracovníkov k zvyšovaniu ideovo-politickej úrovne a vycvičenosti záloh pri ovládaní novozavádzanej a modernizovanej bojovej techniky cestou efektívneho využívania jednotlivých druhov cvičení.

Pre zvyšovanie účinnosti prípravy záloh prispieva predovšetkým premyslené plánovanie a organizovanie prípravy a priebehu cvičenia, náročné hodnotenie činnosti veliteľov a politických pracovníkov. Prípravu záloh pozitívne ovplyvňuje aj usku-točňovaná cieľavedomá straníckopolitická práca, zameraná na objasňovanie vojenskopolitických dokumentov vo výcvikovom roku, záverov XVII. zjazdu KSČ, Ce-loarmádneho straníckeho aktívu a významných spoločensko-politických udalostí.

Jednotlivé druhy vojenských cvičení sa využívajú aj na propagovanie vojenskej politiky KSČ, nášho spojenectva so Sovietskym zväzom, zásad proletárskeho internacionalizmu, na ukazovanie reakčnej podstaty a agresívneho charakteru súčas-neho imperializmu a jeho vojnových príprav, ktoré predstavujú reálne nebezpečen-stvo pre socializmus, mier a pokrok.

Jedným z predpokladov kvalitného plnenia úloh v oblasti prípravy záloh je dô-kladné **splánovanie ich povolania** v súlade s hlavnými opatreniami plánu bojovej a politickej prípravy (BPP), potrebami zabezpečenia veliteľsko-štábných a tak-tických cvičení a života útvarov. Teda zladenie plánov zväzkov a útvarov s plánmi cvičenia miestnych vojenských správ v termínoch a počtoch na stupni zväzu.

Neoddeliteľnou súčasťou opatrení, ktoré zabezpečujú plánovité povolávanie vo-jakov v zálohe na vykonanie vojenského cvičenia je aj úzka **súčinnosť** medzi útvarmi a doplňujúcimi miestnymi vojenskými správami. Úlohou tejto súčinnosti je vytvoriť podmienky pre správne doplnenie jednotiek plánovaných na vykonanie vojenského cvičenia v organickom celku.

Výcvik vojakov v zálohe je v ČSLA plánovaný, organizovaný, a vykonávaný naj-častejšie vo forme stmeľovacích cvičení organických jednotiek, zdokonaľovacích cvičení pravidelných ročníkov, precvičovania zámenných odborností a špecialistov v kurzoch. V súčasnom systéme prípravy záloh má zvláštny význam výcvik stmeľo-vaných jednotiek na **stupni práporu** (oddielu). Je kvalitatívne najvhodnejší a naj-efektívnejší, dochádza pri ňom k optimálnemu zladeniu obslúh a osádok bojovej

techniky a jednotiek pri vedení boja. Vyžaduje však zo strany veliteľov a náčelníkov všetkých stupňov jeho zodpovedné splánovanie, kádrové, organizačné a materiálne zabezpečenie.

Poznatky z taktických a iných druhov cvičení svedčia o tom, že smerovanie cvičenia organických jednotiek bojových útvarov a tylových útvarov a zariadení sú **najúčinnejšou formou výcviku a pripravenosti vojakov v zálohe** na zastávanie plánovaných funkcií. Sústavne dobrú pripravenosť na plnenie úloh v priebehu cvičení smerovaných celkov potvrdzujú predurčené zálohy na funkciách vodičov tankov, bojových vozidiel pechoty a obrnených transportérov, čo dokázali aj výsledky dosiahnuté pri jednotlivých druhoch vojenských cvičení vrátane spojeneckých. V priebehu týchto cvičení si vojaci v zálohe osvojujú funkčné povinnosti a zásady použitia novej techniky, na ktoré sú predurčení. Je to dôsledok všestrannej lepšej organizovanosti materiálneho a technického zabezpečenia aj vyššej náročnosti pri výcviku.

Cvičenie v organických celkoch je najvhodnejšou formou aj k **poznávaniu** morálnych a politických a vojskoodborných kvalít vojakov v zálohe. Výrazne tomu napomáhajú vstupné besedy. Prinášajú rad cenných poznatkov, ktoré v priebehu cvičenia sú plne využívané. U väčšiny útvarov je poznávanie kvalít vojakov v zálohe, najmä ich využitie pre ďalšie skvalitnenie prípravy a doplnenie útvarov venovaná náležitá pozornosť. Dôraz je zameraný na hlbšie zoznámenie sa s morálnymi a politickými kvalitami predurčených veliteľov, rovnomerným rozmiestnením komunistov v jednotkách, organizovanosti v SZM, kvalitu rotných bojových aktivov.

Skutočnosti potvrdzujú, že dobré výsledky v príprave záloh sú dosahované tam, kde je vykonávaná kvalitná politická práca, s predstihom sú objasňované teoreticko-praktické požiadavky na obsah a formy práce v jednotkách v zmysle platných predpisov a nariadení, sú vytvárané podmienky pre rýchlu adaptáciu na vojenské podmienky, náročný, cieľavedomý a efektívny výcvik a náležitá pozornosť je venovaná komplexnému materiálnemu vybaveniu. **Nech už ide o akúkoľvek formu prípravy záloh, musí im byť zo strany velenia útvaru venovaná trvalá pozornosť.** Pre splnenie vytýčených cieľov prispieva predovšetkým štáb útvaru, ktorého povinnosťou je všestranne zabezpečiť prípravu stanovenými predpismi, pomôckami ako i potrebným materiálom zabezpečením.

Pre vytvorenie optimálnych podmienok výcviku záloh, nemôže byť príprava pre jeho vykonanie zverená jednotlivcovi. Musí ju **zabezpečovať celý štáb odborníkov, najlepších metodikov a organizátorov**, počínajúc veliteľom útvaru a končiac veliteľmi výcvikových jednotiek, vrátane záložného dôstojníckeho a príporčíckeho zboru. Ich zdokonaľovaniu musí byť venovaná neprestajná pozornosť, pretože od ich odbornej pripravenosti a schopnosti veliť jednotkám, riadiť ich bojovú činnosť aj v zložitých situáciách závisí splnenie úloh celej jednotky.

Podceňovanie týchto skutočností by sa v prípade mimoriadnych opatrení nepriaznivo prejavilo u tých útvarov, kde plnenie úloh bojovej a mobilizačnej pohotovosti závisí od vojakov v zálohe, ich morálnej a politickej ako i vojskoodbornej pripravenosti. Túto požiadavku si musia uvedomiť predovšetkým velitelia všetkých stupňov. Treba, aby mali na zreteli, že tak ako si **pripravujú vojakov v zálohe na plnenie úloh v súčasnosti, na takej úrovni ich budú plniť za mimoriadnych opatrení.**

Väčšina vojakov v zálohe povolaných na vojenské cvičenie pristupuje k plneniu

úloh zodpovedne a uvedomelo. Dobré výsledky sú dosahované tam, kde velitelia, politické orgány, stráncke a mládežnícke organizácie venujú vojakom v zálohe nepretržitú pozornosť po celý čas ich pôsobenia u útvaru.

Rozhodujúci vplyv na zvyšovanie bojovej a mobilizačnej pohotovosti vojsk ČSLA má aj poznávanie kvalít predurčených záloh. Jeho hlavným cieľom je dosiahnuť optimálne zaradenie na vojnové funkcie, získať reálne podklady pre organizovanie a vykonávanie ich prípravy na vojenských cvičeniach, uplatňovať osobný vplyv na ich vzťah k vojenskej službe a tým vytvárať podmienky pre vysokú mobilizačnú pohotovosť a pripravenosť na plnenie úloh hneď po zmobilizovaní. K tomu má byť zameraná pozornosť tak funkcionárov útvarov, ako i funkcionárov miestnych vojenských správ.

Pri výbere záloh na predurčenie poskytujú miestne vojenské správy zástupcom útvarov všetky podklady pre zhodnotenie kvality a pripravenosti vybraných vojakov v zálohe so zameraním na triedne, morálne, politické a vojenskoodborné kvality, občianske vzdelanie a povolanie, povahové a charakterové vlastnosti, zdravotnú spôsobilosť a fyzickú zdatnosť. Tieto podklady pre zhodnotenie kvalít vojakov v zálohe **miestne vojenské správy získavajú predovšetkým:**

- priamym stykom s vojakmi v zálohe pri registrácii, kontrolách nástupu (prepustenia) záloh na vojenské cvičenie, pri zdokonaľovacej príprave vojakov v zálohe,

- sledovaním, upresňovaním a doplňovaním údajov v evidenčných a kádrových materiáloch,

- pravidelným stykom so závodmi, podnikmi a organizáciami, v ktorých sú vojaci v zálohe zamestnaní a hodnotením poznatkov veliteľov vojenských útvarov, u ktorých vojaci v zálohe vykonali cvičenie.

Pre ďalšie skvalitňovanie doplňovania útvarov vojakmi v zálohe sú zavedené do praxe vojsk a miestnych vojenských správ nové kritériá hodnotenia kvality mobilizačného doplnenia podľa funkčného zaradenia, ktoré sa premietajú aj do systému prípravy záloh a kladú nové požiadavky na veliteľov a odborných funkcionárov.

Za pripravených na výkon predurčenej funkcie sa budú považovať len tie kategórie vojakov v zálohe, ktorí:

- vykonali v základnej službe v danom ČVO rovnakú alebo vyššiu funkciu, než na ktorú sú vojnovou predurčení,

- vykonávali v základnej službe v danom ČVO nižšiu funkciu, ale na vyššiu boli precvičení na vojenskom cvičení,

- v zálohe sú predurčení na funkcie profesne zhodné s funkciou vykonávanou v občianskom živote.

Tieto kritériá sú rozhodujúce pre hodnotenie kvality pripravenosti vojakov v zálohe pre zastávanie vojnovou predurčenej funkcie. Nové, náročné kritériá budú vyžadovať od orgánov mierového doplňovania a miestnych vojenských správ ďaleko zodpovednejšie realizovať tvorbu záloh mierovým doplňovaním. U doplňovaných útvarov to bude potrebovať dôkladné kolektívne posúdenie výberu vojakov u miestnych vojenských správ a ich predurčovanie na funkcie.

Predpokladom kvalitného plnenia úloh v príprave vojakov v zálohe je aj dokonalé splánovanie výcviku s pridelením bojovej techniky, učebnej a výcvikovej základne. Najdôležitejšiu skupinu výcvikových zariadení predstavujú útvarové, po-

sádkové a zväzkové strelnice a cvičiská. Umožňujú rozvíjať schopnosti veliteľov pri riadení jednotiek počas výcviku a v boji, upevňovať návyky jednotlivcov a kolektívov potrebné pre osvojenie si zbraní a bojovej techniky. Zdokonaľovať vedomosti v jednotlivých druhoch bojovej prípravy, prehľbovať stmelenie družstiev, osádok, obslúh, čiat a rôt. Osvedčilo sa u útvaru prípravu vojakov plánovať a organizovať najviac **v 8–10 turnusoch v priebehu roka**, čo umožňuje vytvoriť výcvikové jednotky a zaväzuje štáby venovať im náležitú pozornosť. Zo strany veliteľov útvarov a štábov je v týchto obdobiach pozornosť sústredená na taktickú a streleckú prípravu, vedenie bojových vozidiel, zdokonaľovanie výcviku s využitím činnosti trénažérov a pod. Takto organizovaný výcvik zabezpečuje zvyšovanie vojenskoodbornej pripravenosti vojakov v zálohe a zamedzuje ich využívanie na splnenie iných úloh.

Dôležitou oblasťou v práci štábov zväzkov smerom k útvarom je **hodnotenie výsledkov** výcviku záloh, najmä hlboký rozbor zistených nedostatkov a ich príčin. Predovšetkým však prijatie opatrení na ich odstránenie. Väčšina nedostatkov v celom komplexe prípravy záloh vyplýva z nízkej znalosti a z nedôslednej realizácie nariadených opatrení.

Kvalita vykonania výcviku záloh je podmienená aj jeho **materiálno technickým zabezpečením** po všetkých stránkach, ale najmä zbraňami, muníciou, bojovou technikou. Avšak úroveň prípravy nepriamo ovplyvňujú aj také faktory, ako je vystrojenie, stravovanie a ubytovanie vojakov v zálohe.

V príprave záloh nemožno podceňovať ani takú oblasť, ako je **kontrolná činnosť** všetkými veliteľskými stupňami. Aby bola účinná, musí byť vykonávaná komplexne funkcionármi schopnými nielen nedostatky zistiť, ale ich na mieste odstrániť a poskytnúť potrebnú účinnú pomoc. Nemožno zabúdať ani na taký faktor, ktorý kladne pôsobí na vedomie vojakov, ako je objektívne **hodnotenie a ocenenie** ich práce v priebehu cvičenia.

Nemožno pripustiť to, aby úsilie velenia útvaru bolo zamerané len na výcvik záloh stmefovaných celkov, kedy je výcvik vykonávaný predurčenými vojakmi v zálohe a menšia pozornosť je venovaná otázkam zdokonaľovacej prípravy a precvičeniu záloh zo **zámenných odborností**. Pri ich precvičovaní musia byť vytvorené také podmienky, ktoré prispievajú k optimálnemu skĺbeniu teoretickej prípravy s praktickým výcvikom záloh, avšak zdokonaľovacích cvičení odbornú prípravu uskutočňovať na pridelené technike takým spôsobom, aby zálohy získali čo najviac praktických skúseností a návykov.

Pre zabezpečenie výcviku vojakov v zálohe pri **zdokonaľovacích cvičeniach** sa javí potrebné zo stupňa zväzu, zväzku a KVS pri spracovaní plánov cvičenia dôsledne plánovať povolanie vojakov v zálohe v počtoch a odbornostiach umožňujúcich vytváranie výcvikových jednotiek a v precvičení zámenných odborností, aby výcvik bol čo najefektívnejší, **nepripustiť jeho vykonanie v nízkych počtoch bez možnosti vytvárania výcvikových jednotiek**.

Dôležitou a neoddeliteľnou súčasťou prípravy záloh je aj kvalitné vykonanie **1. etapy bojového stmelenia** nastúpených záloh. Jej obsah a náplň určujú príslušné predpisy a nariadenia. Príchodom veliteľov zo zálohy predchádza rozhodujúca časť plnenia úloh na týchto najnižších veliteľov, čo vyžaduje, aby mali vopred **pripri-**

vené pokyny pre svoju činnosť na riadenie plánovaných zamestnaní u svojej jednotky. Takýmto spôsobom organizované začatie počiatočných výcvikových opatrení má rozhodujúci význam pre úspešné plnenie ďalších a zložitých úloh.

Vyvrcholením splnenia úloh 1. etapy bojového stmelenia je **poradová prehliadka**, ktorej cieľom je preveriť naplnenosť a vybavenosť jednotky, stupeň bojového stmelenia s možnosťou rýchleho odstránenia zistených nedostatkov.

Po splnení všetkých opatrení 1. etapy bojového stmelenia útvar (jednotka) musí byť pripravený na **vykonanie plánovaných presunov a plnenie úloh v zostave jednotiek**.

Rozhodujúca oblasť prípravy záloh je však plánovaná vo vojenských výcvikových priestoroch. Tu postupne formou takticko-poradových a taktických cvičení čiat, rôt a ďalších komplexných zamestnaní sa **dosahuje bojové stmelenie** čiat a rôt.

Vyvrcholením poľnej prípravy stmefovaných jednotiek sú rotné takticko-poradové cvičenia, práporné taktické cvičenia, alebo účasť na plukovnom (divíznom) taktickom cvičení, čím sa dosahuje ich plnohodnotné stmelenie. Najväčšou prednosťou týchto cvičení je kvalitné precvičenie a zdokonalenie vojsk v činnosti pri zbraniach a technike s dosiahnutím dobrej pripravenosti veliteľov vo velení jednotkám v boji. Hlavné úsilie pri týchto cvičeniach musí byť sústredené na splnenie cieľov **zdokonalenia vedomostí a návykov záložného veliteľského zboru pri práci v teréne a praktického velenia jednotkám**.

Premysleným plánovaním tematiky a úmerným rozdelením času na výcvik, ošetrovanie techniky, prípravu zamestnaní a odpočínok sa vytvárajú podmienky pre organizované a rovnomerné plnenie úloh. Jedna z rozhodujúcich podmienok kvalitného každodenného výcviku jednotiek musí byť **cieľavedomá príprava záložného veliteľského zboru**. Treba ich prípravu zamerať na plnenie úloh vyplývajúcich z predurčenia s dôrazom na **prácu v teréne**, na vedenie výcviku u podriadených jednotiek.

Výsledky stmefovacích cvičení potvrdzujú, že rozhodujúci vplyv na bojovú zdatnosť jednotiek majú **taktické cvičenia** s komplexne precvičovanými otázkami všestranného zabezpečenia boja s vyvrcholením práporných taktických cvičení. Pri nich veliteľia nadobúdajú potrebné skúsenosti vo velení jednotkám, najmä veliteľia zo zálohy. Z toho plynie požiadavka, že pri taktických cvičeniach najmä na stupni čaty, roty treba podstatne dôslednejšie precvičovať velenie jednotkám najnižšími veliteľmi. Zároveň treba zamerať veliteľskú prípravu a organizovať inštruktáže a návčky s veliteľským zborom na plastických stoloch a v teréne.

Pochopenie potrieb a cieľov prípravy záloh, náročné plnenie všetkých úloh, dôsledné vyžadovanie disciplíny, dodržiavanie vojenských poriadkov a predpisov musí stáť v popredí pozornosti všetkých funkcionárov zodpovedných za prípravu záloh na danom stupni. Len tak možno dosiahnuť kvalitné a efektívne splnenie úloh stanovených rozkazom ministra národnej obrany ČSSR na výcvikový rok – ďalšie zvýšenie bojovej a mobilizačnej pohotovosti vojsk v ČSLA.